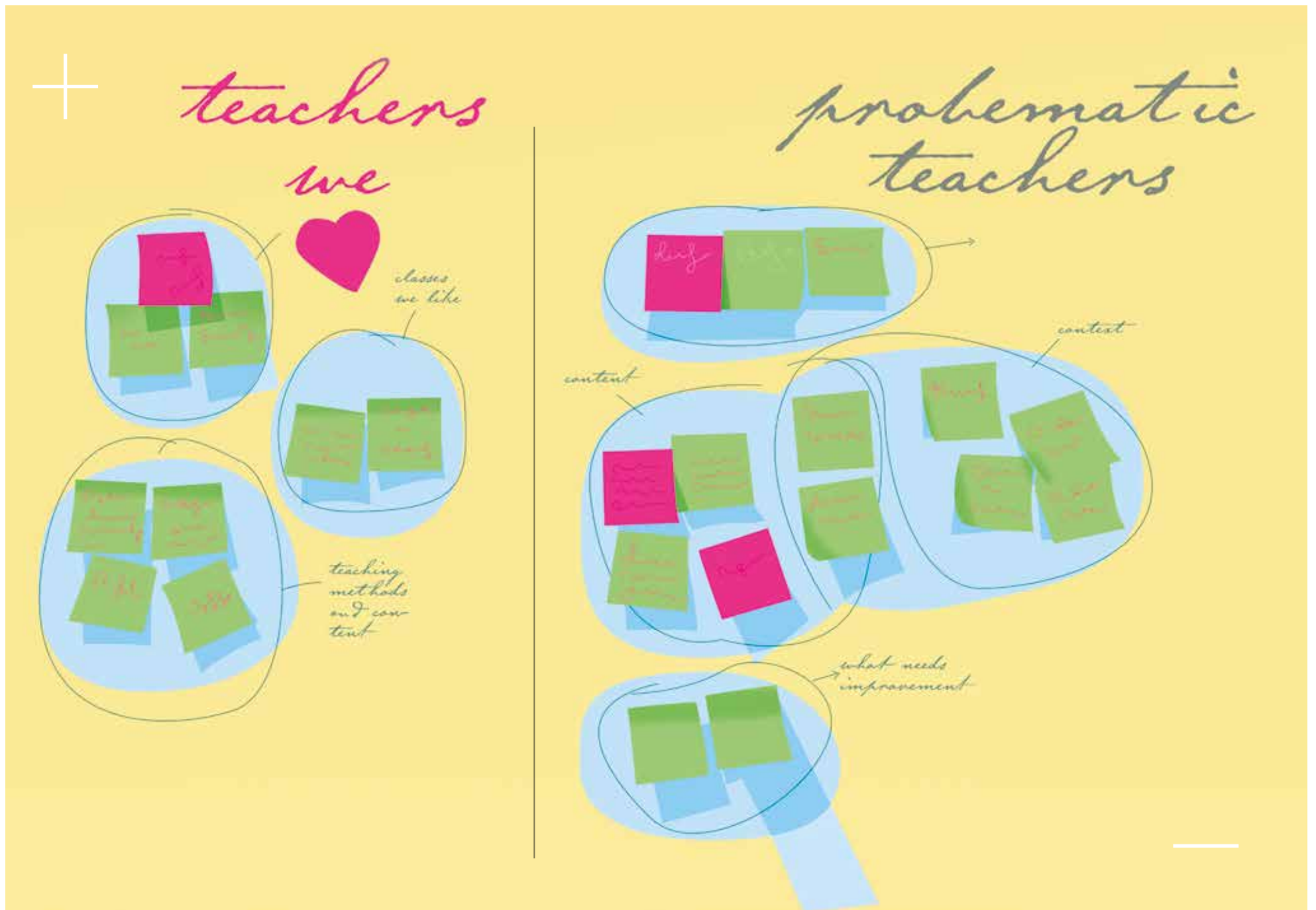

Hoe een workshop over diversiteit in het curriculum Arts & Culture een bommetje onder de faculteit legde P.6-7

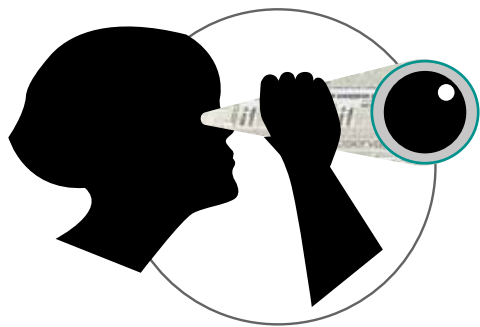
‘Genocide-posters’ en een bezetting:
de Gaza-oorlog verhit
ook Maastrichtse
gemoederen

P. 5

**Zorgen bij rechten over scheve
verhouding studentenaantallen**
Nederlandstalige en Engelstalige
bachelors

P. 8

Riki Janssen

Soms komt er stoom uit onze oren. Deze week was het weer raak. Een van mijn collega's zat ronduit woest achter de computer. Een dieptepunt in mijn carrière, klonk het verontwaardigd. Wat was het geval: een artikel dat was opgestuurd voor correctie op feitelijke onjuistheden kwam rood terug. Voor wie er niet mee bekend is: het aantal rode *track changes* oversteeg de oorspronkelijke zwarte tekst. Ik heb het op deze plaats al vaker geschreven: sommige medewerkers en studenten vinden dat zij een betere journalist/schrijver zijn dan wij en voelen zich vrij om zonder enige terughoudendheid te schrappen of hele zinnen of alinea's aan te passen, al naar gelang hun smaak. Dat is heel wat anders dan corrigeren op feitelijke onjuistheden: dan gaat het om fout(jes). In dit geval ging het om één onjuistheid (mijn collega had iets verkeerd

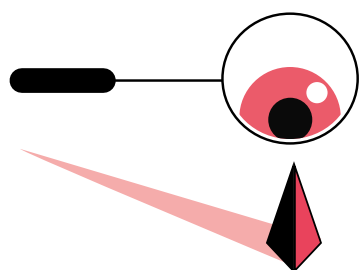
redactioneel

Woest achter de computer

begrepen) en een mineur puntje. Ik heb nog niet zo heel lang geleden in een UM-document over omgangsvormen - ik weet even niet meer welke het was - gelezen dat we elkaars professionaliteit moeten respecteren. Dat hoort bij de normale omgang van collega's onder elkaar. Maar blijkbaar is het voor sommigen nog een hele klus. Een andere collega stuitte deze week op een wel bijzonder nukkig iemand. Waarom wilde *Observant* aandacht besteden aan de hoogoplopende discussie aan de faculteit Arts & Social Sciences? Onderwerp: is het onderwijs wel divers en inclusief genoeg? Journalisten zouden er alleen maar op uit zijn om mensen tegen elkaar uit te spelen, om te stoken in zaken die al weer achter de rug en dus oude koek zijn. Ook

dit soort reacties komt iedere journalist op gezette tijden tegen. Er zit natuurlijk vaak een belang achter maar toch, het went nooit, iedere keer wordt immers je professionaliteit en in dit geval ook integriteit betwijfelt. Gelukkig merken we wekelijks dat niet iedereen zo denkt. Zoals de universitair docent die ons vraagt of wij een workshop 'opinieartikel schrijven' kunnen ontwikkelen voor zijn studenten. Hijzelf weet veel van internationale economie, maar als het gaat om het schrijven van een goed leesbaar opiniestuk, zegt hij grinnikend: "Ik doe maar wat." En daarom roept hij liever professionals in.

Wekelijks schrijft de hoofdredacteur van Observant over de belevenissen op de redactie.

splinters

Een grappig voorval, een opvallend nieuwtje, iets interessants wat elders in het land gebeurde: het staat in deze rubriek. Met bijdragen van: Lotte van de Loo, Maurice Timmermans, Dennis Vaendel

Vonkende horizon

Als het vonkt verspringt de horizon. Die dichtregel pronkt sinds kort in witte neonletters op een muur in het atrium van de faculteit Science and Engineering (FSE) aan het Duboisdomein in Randwyck. Vicevoorzitter van het college van bestuur, Nick Bos, en de Limburgse gedeputeerde Elianne Demollin-Schneiders (portefeuille Onderwijs en Arbeidsmarkt) onthulden het kunstwerk vorige week tijdens een bijeenkomst ter ere van de afronding van het project 'Versterking Natuurwetenschappen'. Daarmee waren de UM en de Provincie Limburg in 2010 gestart. Met als doel: het aanbod aan bètawetenschappen vergroten. Het zorgde (mede) voor de oprichting van FSE en de aanwezigheid van studenten en onderzoekers op de vier Brightlandscampussen.

De dichtregel en het kunstwerk zijn van de hand van de Maastrichtse kunstenaar Maarten van den Berg. Wat hij met de zin bedoelt? Dat blijft onduidelijk, want "over kunst moet je niet lullen, daar moet je naar kijken", laat hij desgevraagd lachend weten. "Bovendien: ik wil het openhouden voor interpretatie. Mensen lopen erlangs op weg naar laboratoria en de ETpathfinder. Ze moeten het gevoel hebben dat de zin slaat op hetgeen waar ze op dat moment mee bezig zijn." Tijdens de onthulling werden al de nodige voorzetjes gegeven. Verwijst het 'vonken' naar de fonkeling in de ogen van wetenschappers als ze vol passie over hun onderzoek praten? En die horizon: dat gaat natuurlijk over de waarnemingshorizon van een zwart gat. Of toch over het glooiende Zuid-Limburgse landschap?

11de van de 11^{de}

Hossend door de stad of zittend in een collegezaal? Voor dat dilemma stelt de Universiteit Maastricht haar toekomstige studenten. Jaarlijks openen feestvierders op 11 november (de 11de van de 11de) het carnavalseizoen. Dit jaar heeft de Universiteit Maastricht besloten om juist op die datum de 'Master Open Dag' te organiseren. Toeval? "We hebben er wel over nagedacht, maar desondanks viel de keuze op deze dag", laat eventcoördinator Michiel Piefer desgevraagd weten. Elk jaar stelt hij een aantal data aan de faculteiten voor, die er vervolgens eentje kiezen. "Ik heb geadviseerd niet voor 11 november te gaan, omdat het bezoekers gaat kosten. Een deel geeft wellicht de voorkeur aan carnaval. Zelf ben ik ook een 'rascarnalist'. Mijn voorkeur had het dus niet." Tot nog toe lijkt de schade echter mee te vallen. "We hebben zelfs 14 procent meer aanmeldingen dan vorig jaar." En hoe zit het de mensen die niks met carnaval hebben of het niet kennen? Zij schrikken zich misschien kapot als ze zich op straat of in de trein ineens tussen het feestgedruis bevinden. Piefer kan zich best voorstellen dat dit "shockerend" kan zijn. "Maar van de andere kant, je krijgt dan wel meteen iets van de Maastrichtse cultuur mee." Bezoekers van de open dag hoeven niet bang te zijn: de pekskes van de UM-medewerkers blijven nog even in de kast.

Angst overwinnen

Afgelopen zaterdag heeft de derdejaars rechtenstudent Emmy Ackermans (24) de eerste editie van het Regio Songfestival gewonnen. Dat vond plaats in stadsschouwburg in Utrecht, waar dertien regionale acts voor zeshonderd toeschouwers het podium beklommen. Ze won met het lied 't Letste Rundje. Voor alle Hollanders: dat heeft niets met een klein rund te maken, maar met de laatste

ronde in het café vóór sluitingstijd. De eerste prijs betekent voor Ackermans meer dan alleen een wedstrijd winnen. Het is ook een zelfoverwinning. Ze begon zes jaar geleden met zingen om het gevecht met haar faalangst aan te gaan. Die had eerder al de kop opgestoken tijdens zwemwedstrijden, waarbij ze om het *moment suprême* verlamd kon raken. "Zingen vond ik heel leuk maar ook dat durfde ik niet voor een

groot publiek. Ik zong alleen in familiekring en in kleine kroegjes. Nu zaten er zeshonderd mensen in de zaal, en nog veel meer voor de tv. Heel spannend, maar het ging echt goed. Ik kon er zelfs van genieten." Ze hoopt muziek met de studie te combineren. "Ik weet nog niet wat ik volgend jaar ga doen, waarschijnlijk een master strafrecht."

Meer externe leden voor UM Sport

Ruim een jaar nadat UM Sport besloot dat ook mensen zonder directe binding met de Universiteit Maastricht lid kunnen worden, bedraagt het aantal 'externen' 180. Dat is een stijging met zestig ten opzichte van 2022.

In totaal heeft UM Sport nu 5900 leden, driehonderd meer dan in 2022. "Daarmee zitten we weer op het niveau van voor de coronacrisis", zegt Jorg de Vette, hoofd van UM Sport. De stijging van het aantal externe leden "hangt samen met de reclame die we gemaakt hebben", denkt hij. Zo was er in januari een open dag voor bewoners van omliggende wijken, waar zo'n tweehonderd mensen op afkwamen. De Vette vindt dat er nog veel te winnen valt: UM

Sport hoopt het totaal aantal leden naar zeven-duizend te krijgen, waarvan maximaal een zevende – duizend leden – geen binding met de universiteit hoeft te hebben.

Dat voorkomt volgens De Vette dat de externe leden de studenten en medewerkers, de eigenlijke doelgroep van UM Sport, in de weg gaan zitten. "Als uit een evaluatie zou blijken dat dat het geval is, zullen we dit beleid zeker heroverwegen. Maar op dit moment speelt dat helemaal niet, slechts 3 procent van onze leden komt van buiten de universiteit."

De Vette noemt drie redenen voor het toelaten van niet-UM-gebonden leden. Een ervan is dat UM Sport "geen universitaire bubbel in Randwyck wil zijn. We willen ook buurtbewoners en mensen die hier in de buurt werken, verwelkomen".

Daarnaast is er een financiële reden. Studenten en medewerkers sporten met korting, externe leden daarentegen betalen een commercieel tarief: 51,50 euro per maand voor een all-in jaarlidmaatschap, 38 euro per maand bij een jaarabonnement voor de gym en 23 euro per maand voor sportlessen en het gebruik van de klimwand en squashbanen.

Dat helpt om het structurele tekort op de begroting van UM Sport te verkleinen. In de begroting voor komend jaar staat dat "op termijn" naar een "resultaat neutrale bedrijfsvoering" wordt gestreefd. De Vette heeft overigens

niet de illusie dat dat volledig uit eigen inkomsten gehaald kan worden. "Niet één universitair sportcentrum in Nederland is volledig zelfbedruipend. We vinden het belangrijk dat studenten bewegen, dus laten we hen tegen lagere, gesubsidieerde tarieven sporten. Er zal dus altijd wat toegelegd moeten worden."

Dit jaar draagt de universiteit iets meer dan 1,3 miljoen euro bij, op een totale UM Sport-begroting van ongeveer 2,6 miljoen euro.

UM Sport besloot de externe leden onder meer toe te laten in de hoop dat ze overdag zouden gaan sporten, als de faciliteiten vaak maar deels gebruikt worden. Om dat te bevorderen, is ook een daltarief ingevoerd voor hen ingevoerd. Daarvan maken op dit moment 65 mensen gebruik, "ongeveer 1 procent van ons totale ledenbestand".

Om de bezetting overdag omhoog te krijgen, wordt ook het aanbod uitgebreid. "We gaan binnen en buiten de universiteit bijvoorbeeld teamuitjes aanbieden, willen meer samenwerking met de bedrijven om ons heen en lessen voor middelbare scholen gaan promoten." Uiterlijk eind dit jaar moet er promotiemateriaal liggen dat het nieuwe aanbod onder de aandacht brengt.

Peter Doorakkers

Onderwijs herzien? Geen intimidatie graag

De Common Room van het University College Maastricht (UCM) werd vorige week woensdag luidruchtig bezet met de leus: "UM is complicit in the genocide of Palestinians". Niet lang daarvoor werden trapsteden naar de ingang van het UCM beschreven met de tekst: "Will you decolonise the curriculum before they bomb a hospital?" Alsof het leed van de Gazanen mij niet al genoeg onder de huid is komen te zitten, word ik ook nog eens geconfronteerd met student-activisten die een retoriek bezigen waar rechtse populistten van het type-Thierry Baudet nog een puntje aan kunnen zuigen (een treffend voorbeeld van het hoefijzermodel in de politieke filosofie, waarin uiterst links en uiterst rechts elkaar heel dicht naderen). Ik had het de bezetters vorige week graag willen uitleggen, maar ik denk dat ze het niet hadden begrepen of willen begrijpen. Ondersteunend personeel en docenten voelden zich niet echt veilig. En vergis ik me niet dan zag ik ook studenten die zich geïntimideerd voelden. Het grote UCM-ideaal van kritisch burgerschap – alsof dat de eerste missie zou moeten zijn van een academische opleiding – daarvan zien de bezetters zich als de ultieme belichaming. De opleidingen dekoloniseren, diverser en inclusiever maken, daarin willen deze student-activisten en de studenten die zij inspireren maar al te graag een stem hebben, als ze die al niet opeisen. En ja, veel opleidingen doen er alles aan om die studenten ook daadwerkelijk die stem te geven. Maar het niveau van die inbreng is in mijn ervaring doorgaans bedroevend laag. Een paar kreten hier, een paar afwijzingen van literatuur daar, meer is het niet. Begrijp me goed, de tijd is allang voorbij dat docenten zich niet hoeven te verantwoorden voor de inhoud van hun onderwijs, ook tegenover studenten. Maar in het ontwikkelen van onderwijs en in het herzien ervan, zijn docenten niet alleen de eerstverantwoordelijken, maar vooral ook de enig verantwoordelijken, in samenwerking met (hopelijk kritische) collega's. Niet met studenten, en al helemaal niet als intimidatie als middel wordt ingezet.

Jan de Roder is universitair docent literatuur en kunst

Foto: Loraine Bodewes

Gemeente Maastricht gaat buitenlandse studenten helpen met energiekosten

De gemeente Maastricht gaat buitenlandse studenten die geen tegemoetkoming in de energiekosten via DUO krijgen, financieel helpen. Het college van burgemeester en wethouders stelt in december een "vangnetregeling" voor hen vast, meldt de gemeente in een persbericht.

Vanaf januari 2024 kunnen de buitenlandse studenten dan een aanvraag voor een tegemoetkoming doen. De Maastrichtse regeling "zal gebaseerd zijn op de regeling van DUO", schrijft de gemeente.

Die DUO-regeling houdt in dat studenten die op 1 oktober een beurs voor uitwonenden en een aanvullende beurs hadden, 400 euro krijgen als tegemoetkoming in de energiekosten over 2023. Ook studenten die eerder een aanvullende beurs en in oktober een lening bij DUO hadden,

krijgen de tegemoetkoming. Ze hoeven deze niet zelf aan te vragen: wie in aanmerking komt, krijgt het bedrag begin 2024 automatisch uitbetaald.

De energietoeslag 2022 liep nog volledig via de gemeenten. Aanvankelijk waren studenten ervan uitgesloten, maar na kritiek en rechtszaken gingen veel gemeenten – waaronder Maastricht – alsnog overstap. De rijksoverheid stelde destijds 35 miljoen euro beschikbaar om ook studenten te compenseren.

De gemeente schatte eind 2022 dat 1500 studenten voor die toeslag in aanmerking zouden komen. In juni van dit jaar bleek uit onderzoek van *de Volkskrant* dat er in Maastricht 639 aanvragen waren binnengekomen, waarvan er 262 werden toegewezen. Navraag van *Observant* bij de gemeente leerde dat 256 van de aanvragers internationale studenten waren; 142 van hen kregen de toeslag.

Hoeveel buitenlandse studenten dit keer in aanmerking zullen komen en wat de regeling de gemeente gaat kosten, kan een woordvoerder nog niet zeggen: dat hangt af van de criteria die gehanteerd gaan worden. Wel verwacht ze dat er "weinig licht" zal zitten tussen de Maastrichtse regeling en die van DUO.

De Landelijke Studentenvakbond LSVb blijft desgevraagd bij zijn eerdere kritiek dat het niet rechtvaardig is dat studenten minder steun krijgen dan andere mensen met een laag inkomen. Wel is het "natuurlijk goed dat de gemeente Maastricht actie onderneemt voor buitenlandse studenten", zegt een woordvoerder. Maastricht is volgens hem op dit moment de enige Nederlandse gemeente die zo'n regeling heeft aangekondigd.

Peter Doorakkers

maatschappelijke impact

“Ik houd wel van activistische wetenschap”

Een publicatie in *Nature* of *The Lancet* lijkt tegenwoordig minder belangrijk dan de maatschappelijke impact van de bevindingen. Wat hebben UM-studies in de afgelopen jaren teweeggebracht? Deze week: een burgerinitiatief van de rechtenfaculteit samen met stichting Restorative Justice Nederland. Over elektronische detentie als alternatief voor korte gevangenisstraffen.

Jacques Claessen Foto: Ellen Oosterhof

“Ik houd wel van activistische wetenschap”, begint Jacques Claessen, bijzonder hoogleraar herstelrecht en universitair hoofddocent strafrecht. “Je denkt misschien ‘o jee, activistisch’, maar ik bedoel dat de wetenschap ten dienste staat van de praktijk, om die te verbeteren.” De leerstoel van Claessen is ingesteld door Restorative Justice Nederland, een stichting waar hij veel mee samenwerkt en afgelopen maand (opnieuw) een zogeheten burgerinitiatiefwetsvoorstel mee indiende. Maar eerst iets over herstelrecht. Dat is een stroming binnen het recht die focust op herstel van schade nadat een misdaad is gepleegd en hoe dat het beste kan gebeuren. Het gaat dan niet alleen om materiële en immateriële, maar ook om morele en relationele schade. Idealiter vindt

herstel plaats doordat het slachtoffer, de dader en de gemeenschap met elkaar in gesprek gaan en meebeslissen over wat er moet gebeuren.

De enkelband

Wat de UM en de stichting Restorative Justice Nederland samen willen bereiken is dat de rechter bij minder ernstige criminaliteit niet hoeft te kiezen voor een korte gevangenisstraf (tot zes maanden), maar in plaats daarvan elektronische detentie kan opleggen. In de volksmond heet dat ‘de enkelband’. “Als zelfstandige hoofdstraf”, legt Claessen uit. Nederland is een vreemde eend in de bijt. Veel Europese landen hebben elektronische detentie al opgenomen in hun strafrechtelijke sanctiepakket. Waarom Nederland niet? “Dat heeft een geschiedenis. Tien jaar geleden, onder Fred Teeven (VVD) als staatssecretaris van Veiligheid en Justitie, werd het voorstel door de media gebracht als: ‘Lekker met een pilsje op de bank voor de tv’. Het idee

werd daarop vrij snel afgeschoten. Maar wij pleiten niet voor een kale, maar een aangeklede variant. Mensen gaan met de enkelband naar hun werk of naar school en als ze geen fatsoenlijke daginvulling hebben, dan wordt daarvoor gezorgd. Ook is het in bepaalde gevallen mogelijk om elektronische detentie te combineren met een taakstraf. Dus tegen degenen die zeggen: ‘Het is geen straf’, zeg ik: ‘Jawel, je wordt aanzienlijk beperkt in je vrijheid en je wordt 24/7 gemonitord. Je kunt niet zomaar naar de winkel of met vrienden naar een voetbalwedstrijd of de kroeg in. Houd je je niet aan de regels, dan ga je alsnog de bak in. Maar wat wijzelf veel belangrijker vinden: met elektronische detentie kunnen we veel beter voorkomen dat daders opnieuw de fout ingaan.”

Vergelding

“Alle criminaliteit is ernstig”, zegt Claessen, maar hier gaat het om de minder ernstige

zaken (85 procent van alle criminaliteit). “Moet je dan altijd zeggen: ‘We gaan voor vergelding en dus sluiten we de dader op’ – dat sentiment doet het altijd goed in de politiek en de media – of kijk je er nuchterder naar? Je moet beseffen dat aan vergelding een flink prijskaartje hangt. We zien hoge recidivecijfers na een gevangenisstraf; mensen raken tijdens detentie hun baan, woning of partner kwijt, krijgen (nog meer) schulden en komen in aanraking met zware criminelen.” Het zijn allemaal factoren die ervoor zorgen dat iemand in de criminaliteit belandt of verder wegglijdt, stelt Claessen. “En dan heb je ook nog de kosten van detentie zelf, 324 euro per dag op een reguliere cel.” Dat slachtoffers alleen maar vergelding willen, klopt niet, antwoordt Claessen. “Bij deze vormen van criminaliteit willen ze eerst en vooral voorkomen dat het nog een keer gebeurt.”

Door rood

Over welke delicten hebben we het? Waar staat maximaal zes maanden op? “Denk aan vermogensdelicten, zoals bepaalde diefstallen, aan geweldsdelicten, zoals uit de hand gelopen café- of burenruzies, en aan bepaalde verkeersdelicten, zoals het veroorzaken van een verkeersongeval met zwaar lichamelijk letsel of de dood tot gevolg. En dan heb ik het niet over de doorgesnoven automobilist die zonder rijbewijs door de bebouwde kom scheurt, maar bijvoorbeeld wel over degene die (niet opletend) door rood rijdt en een noodlottig ongeval veroorzaakt. “We proberen dus ook aan de politiek duidelijk te maken: “Maak onderscheid tussen dat topje van de ijsberg waar jullie het de hele tijd over hebben met ‘hard, harder, hardst straffen’ en het grotere deel ‘minder ernstige criminaliteit’.

Lobbyen

Dit is overigens niet het eerste burgerinitiatief (een manier om een onderwerp op de agenda van de Tweede Kamer en het kabinet te krijgen) van de UM en de stichting. “Het eerste dateert uit 2018 waarin we pleiten voor een wettelijke regeling over herstelrechtvoorzieningen, zoals mediation in strafzaken.” En ja, dat het een proces van lange adem is, van jarenlang lobbyen, beseft hij maar al te goed. “Nu pas zien we zaken geregeld en in praktijk gebracht worden die we in 2018 hebben voorgesteld.”

Bellen

Wat de wetenschapper ook voor elkaar heeft gekregen: hij staat nu in de telefoon van de huidige demissionair minister voor Rechtsbescherming, Franc Weerwind. “We zijn op gesprek geweest vanwege ons burgerinitiatief en de minister beseft dat de wetenschap vaak op te grote afstand van de politiek staat. Er wordt onderzoek verricht door en in opdracht van het WODC (het kennisinstituut voor het ministerie van Justitie en Veiligheid), maar het is toch handig als je als politicus even kunt bellen met een wetenschapper als je met een bepaalde vraag zit.”

'Genocide-posters' en een bezetting: Gaza-oorlog verhit ook Maastrichtse gemoedderen

Een groep studenten plus mensen van buiten de UM bezetten vorige week het University College Maastricht.

Ze vroegen aandacht voor het lot van de Palestijnen in de Gazastrook en willen dat de Universiteit Maastricht het Israëliësch optreden daar veroordeelt. Dat gaat de UM niet doen, zei bestuursvoorzitter Rianne Letschert eerder al.

Er klinkt oriëntaalse muziek in de hal van University College Maastricht, waar zich vorige week woensdag rond het middaguur een dertigtal jongeren – studenten en anderen – heeft verzameld. In een die ochtend verstuurd persbericht heette het een *sit-in*, een spandoek aan de gevel spreekt van bezetting. In de gemeenschappelijke ruimte voor studenten hangen een Palestijnse vlag en pro-Palestijnse posters, terwijl in de collegezaal van het gebouw aan de Zwingelpuut onder meer lezingen en een filmvertoning plaatsvinden.

De organisatie achter de bezetting – een groep die zich *UM Students for Palestine* noemt – vraagt zo aandacht voor de oorlog in de Gazastrook en wat zij ziet als "passiviteit en censuur" van de kant van de UM over "de genocide in Gaza".

Een week eerder al had men in een mail aan onder anderen de decanen van faculteiten en het universiteitsbestuur de eisen uit de doeken gedaan: de UM moet zich solidair met de Palestijnen tonen, haar Europese connecties gebruiken om te lobbyen voor een wapenstilstand, het Israëliësch optreden veroordelen en alle banden met Israëliëse organisaties verbreken.

De universiteit moet, kortom, haar mond open doen, zeggen twee leden van de groep. Ze studeren zelf niet aan de UM – een van hen is lid van actiegroep Autonomes Maastricht. Deelnemende studenten zouden bang zijn voor disciplinaire maatregelen van de kant van de universiteit. Een studente beaamt dat: ze wil *Observant* wel te woord te staan, maar alleen anoniem. Ze vindt het "schandalig dat wij dit moeten organiseren. Dat had de universiteit moeten doen". In haar ogen maakt de UM zich bovendien "medeplichtig aan genocide" door geen verklaring over de oorlog af te leggen.

Een dergelijke verklaring zal er echter niet komen: in een vergadering van de universiteitsraad werd het college van bestuur eerder al naar gevraagd. Collegevoorzitter Rianne Letschert antwoordde dat een state-

ment geen recht kan doen aan alle nuances en dat de dialoog over het conflict in de faculteiten gevoerd moet worden.

UCM-dean Wolfgang Giernalczyk intussen, vindt het "jammer" dat actievoerende studenten bang zijn om zich uit te spreken. "Als ik zie wat hier gebeurt, is die angst onnodig. Het lijkt erop dat dit binnen de grenzen valt van wat je burgerlijke ongehoorzaamheid zou kunnen noemen."

Hij was niet vooraf op de hoogte van de actie, maar besloot na een gesprek met de studenten om die toch door te laten gaan: het onderwijs – "mijn primaire verantwoordelijkheid" – wordt niet ernstig verstoord "en het gaat er kalm aan toe. Ik wil studenten ruimte geven om hierover met elkaar te spreken en discussiëren, zolang dat op een manier gebeurt die anderen geen gevoel van onveiligheid geeft. Daar doen ze zo te zien ook hun best voor."

Ook Jeroen van Velzen, secretaris van het College van Bestuur, ziet geen bezwaar tegen de 'bezetting'. "Wij willen dat mensen vrij hun mening kunnen geven. Ze roepen niet op tot geweld of ander strafbaar gedrag, en het onderwijs gaat door, dus dit moet

De 'bezettters' van het UCM-gebouw hingen pro-Palestijnse posters in de gemeenschappelijke ruimte
Foto: Observant

"Schandalig dat wij dit moeten organiseren. Dat had de universiteit moeten doen"

kunnen."

Students for Palestine verwijt de UM juist een open gesprek tegen te werken. In de herfstvakantie werden immers posters van studentenorganisatie *Free Palestine Maastricht* (FPM) uit universiteitsgebouwen verwijderd. "Dat gebeurde omdat ze anoniem waren", zegt Van Velzen, die verantwoordelijk is voor het posterbeleid. "Als posters een term als 'genocide' bevatten, die emoties en debat oproept, is anonimiteit niet gewenst. Inmiddels hebben we daar met FPM over gesproken."

Vorige week woensdag doken nieuwe FPM-posters op, inclusief de term. Dit keer waren

ze niet anoniem en mochten ze blijven hangen. "Het is niet aan ons om te bepalen of 'genocide' de juiste term is", zegt Van Velzen. "Ons punt is: mag die term in een academisch debat als hypothese gesteld worden? Het antwoord is ja." Wel kan zo'n woord ongemak oproepen. "We hebben met een informele afvaardiging van Joodse studenten gesproken en bij hen is dat het geval, zij vinden dat er geen sprake is van genocide. Maar een groot deel van deze studenten vond daarbij dat dit debat wel gevoerd mag worden."

Wat zijn eigenlijk precies de regels rond posters in universiteitsgebouwen? Van Velzen: "In de universiteit moet een veilig en open klimaat heersen waarin mensen hun mening kunnen geven en daarover met anderen kunnen spreken. We stellen twee grenzen: ze mogen niet op plekken hangen waar ze andere uitingen in de weg zitten, en er mag geen sprake zijn van smaad of oproepen tot geweld, discriminatie enzovoort."

achtergrond

Rapport over 'diverser curriculum' Arts & Culture leidt tot ophef onder staf

“Pijnlijk”, “ongepast” en “schadelijk”, vinden docenten

Het curriculum van de bachelor Arts & Culture is lang niet inclusief en divers genoeg. Dat zegt een groepje studenten in een workshop over diversiteit, waarvan het verslag zonder commentaar naar alle docenten werd gestuurd. Het gevolg: kritische tot ronduit woedende mails van stafleden. Anderen hekelen op hun beurt de harde toon die hierin klinkt.

Tekst **Dennis Vaendel**

Foto **Joey Roberts**

Helaas, nogal wat docenten willen niet met *Observant* praten, deels omdat ze geen last ermee willen krijgen, klinkt het. Gelukkig zijn er schriftelijke bronnen: een uitgebreide mailwisseling van stafleden, de notulen van een stafvergadering en zeker ook het rapport waar alles mee begon: de workshop over diversiteit en inclusie.

De conclusies daarvan logen er niet om: de opleiding Arts & Culture (AC) is “zeer eurocentrisch”, “vooral gericht op mannen” en “witte Nederlanders”, en “doet totaal geen recht aan de diversiteit in de samenleving”. Onderwerpen als racisme en kolonialisme worden “oppervlakkig behandeld, alsof je een kinderboek leest”; veel docenten “weten er simpelweg te weinig over, hebben onvoldoende kennis”. Over mensen van kleur wordt tijdens lessen “mensonterend en oppervlakkig” gesproken, terwijl veel mensen op de faculteit cultuur- en maatschappijwetenschappen (FASoS) “doen alsof racisme niet bestaat”.

Vorige maand viel een verslag van die workshop in de inbox van alle docenten binnen de bachelor AC. Afgelopen voorjaar hadden daar negen studenten aan deelgenomen. Op initiatief van de werkgroep *Diversifying the BA Arts and Culture Curriculum*, die werd opgericht door een aantal docenten. Het moet gezien worden als “een eerste stap richting het betrekken van de stem van onze studenten in de prangende discussie over hoe het curriculum (...) inclusiever, diverser en meer up-to-date te maken”, aldus de werkgroep in het rapport. Volgens de deelnemende studenten moet dat onder meer gebeuren door het curriculum te “dekoloniseren”, meer literatuur van mensen van kleur te behandelen, en docenten in te huren die “daadwerkelijk iets afweten van onderwerpen als kolonialisme en LGBTQ-zaken”. Ook moeten staf en studenten training krijgen over onder meer “genderneutrale voornaamwoorden en genderidentiteit” en is het nodig om “vooral voor witte studenten” bepaalde literatuur beter in een context te plaatsen.

Parodie

Het rapport zorgt voor de nodige verontwaardiging en vragen onder stafleden. Als opleidingsdirecteur Darryl Cressman het rondstuurt, doet hij dat met alleen de summier mededeling dat het verslag besproken zal worden tijdens een stafoverleg een week later. Maar van wie kreeg de werkgroep precies de opdracht om deze workshop te organiseren? En gaat het rapport als uitgangspunt dienen om de bachelor te hervormen? Daarover bestaat op dat moment veel onduidelijkheid, blijkt uit een mailwisseling tussen stafleden die volgen op het oorspronkelijke bericht van de opleidingsdirecteur, die *Observant* in handen heeft.

Harry Oosterhuis, historicus en als docent al meer dan dertig jaar betrokken bij de faculteit, toont zich uiterst kritisch: “Is dit rapport een parodie?”, begint hij in zijn reactie aan collega's. “Het rapport biedt niets anders dan een karikatuur van wat AC is en is geweest.” De studenten lijken in de workshop “niet gehinderd te worden door aanzienlijke kennis over ons kunst- en cultuurprogramma en de achtergrond ervan, en ook niet door het vermogen om onderscheid te maken tussen analyseren, begrijpen en weten aan de ene kant en beoordelen en oordelen aan de andere kant.” En wat ‘de veiligheid’ van studenten betreft als ze zich beledigd voelen: “In historische bronnen en meer recente teksten vinden we keer op keer ‘beledigend’ idioom. Betekent dit dat dergelijke geschriften niet meer gelezen mogen worden door studenten omdat hun gevoelens gekwetst zouden kunnen worden?”

Ook twijfelt hij of de workshop een startpunt moet zijn voor een discussie over een nieuw curriculum. Dat vragen ook andere stafleden zich af in hun mails. Is de kleine groep van slechts negen studenten wel representatief? Enkele stafleden schrijven de aantijgingen in het rapport niet te herkennen uit eigen gesprekken met studenten en reguliere studentevaluaties.

Verder valt men erover dat in het rapport

individueel benoemd worden. Zo reppen de studenten over “docenten waar we van houden” en “problematische docenten”. In beide categorieën wordt een aantal namen genoemd, waarbij in het rapport alleen de negatieve gevallen – waarvan binnen de staf wel duidelijk is om wie het gaat, zeggen sommigen – geanonimiseerd zijn. Dat dit op deze manier rondgestuurd wordt onder collega's, noemen stafleden in de mails “pijnlijk”, “ongepast” en “schadelijk”.

Slordig

Universitair docent Simone Schleper, die lesgeeft in de bachelor en lid is van de werkgroep, zegt geschrokken te zijn van de toon van de reacties. “Ik had niet verwacht dat het rapport zo explosief zou zijn. Jammer genoeg ontbrak er ook wat context bij het rondsturen. Niemand heeft gezegd dat de groep studenten representatief is. Maar het is wel belangrijk om ieders stem te horen, dus ook die van deze studenten.”

“Het was inderdaad wat slordig om het zonder veel context te versturen”, geeft opleidingsdirecteur Cressman toe. “Maar ik begrijp de negatieve reacties niet. Het is zeer ongepast om zulke kritiek in een *reply-all* naar alle stafleden te sturen. Dat is schadelijk voor de onderlinge verhoudingen. Een aantal stafleden heeft veel tijd en moeite in dit rapport gestoken, omdat ze de opleiding willen verbeteren. Dat juich ik zeer toe. Net zoals ik dat zou doen als iemand met een ander idee zou komen, bijvoorbeeld of je de bachelor helemaal in het Nederlands kan doen.”

Maar kan het rondsturen van een rapport waarin studenten beschuldiging uiten richting individuele docenten niet ook schadelijk zijn? “Nee, dat denk ik niet”, zegt Cressman. “In onderwijsbeoordelingen kom je als docent ook veel heftige opmerkingen van studenten tegen, daar leer je mee omgaan.” Ook Schleper meent niet dat het rapport ongepast is. “Je moet professionele afstand kunnen houden tot studenten en hun uitspraken.”

Curriculum herzien

Cressman onderstreept dat het rapport vooral bedoeld is als startpunt van een discussie. “Soms krijg ik het gevoel dat mensen denken dat ik een bepaalde agenda heb, maar dat is zeker niet het geval. Zelf durf ik niet te zeggen of het curriculum diverser moet, daarvoor ken ik de inhoud niet zo goed als de vakcoördinatoren. Maar het is wel belangrijk om deze discussie te voeren. Als we vanuit de faculteit, het college van bestuur of studenten de vraag krijgen hoe het met de diversiteit binnen ons programma zit, dan moeten we kunnen aantonen dat we er over nagedacht hebben. Maar er zijn op dit moment geen plannen om het curriculum te herzien.”

Janosch Prinz, voorzitter van het orgaan dat veranderingen in het curriculum moet goedkeuren, de opleidingscommissie (van de bachelor AC), beaamt dat laatste. “De opleiding focust zich van oudsher op de Westerse cultuur. Dat blijft gewoon zo, we gaan ons bijvoorbeeld niet opeens ook op Oosterse culturen richten. Omdat we daarvoor niet de benodigde expertise in huis hebben, maar ook omdat daar al ander aanbod voor is op deze universiteit, bijvoorbeeld binnen de opleiding Global Studies.” Desondanks hekelen de studenten in het rapport de Westerse focus en zeggen ze bij hun studiekeuze te zijn misleid door “valse beloftes en leugens”. Prinz: “Dat was inderdaad opvallend. We zullen komende tijd bekijken of de marketing op één lijn ligt met de inhoud van de opleiding.”

Kolonialisme

Verandert er dan helemaal niks binnen de opleiding? Dat niet, zegt Prinz. “Je moet altijd controleren of bijvoorbeeld je literatuur nog *up-to-date* is. Daarnaast wordt ook de studentenpopulatie diverser.” Het programma moet dat weerspiegelen, aldus Prinz. Wat betekent dat concreet? “Dat je onderwerpen vaker in een bredere context plaatst, bijvoorbeeld die van de imperialistische en kolonialistische geschiedenis. Westerse culturen zijn immers gedeeltelijk gevormd door contact met andere culturen. Het bestuderen daarvan is tegenwoordig belangrijker dan enkele decennia geleden. Vaak is het een kwestie van kleine aanpassingen, zoals de literatuur herzien. In delen van de bachelor is dat de afgelopen tien jaar al gebeurd. Dat ligt in handen van de docenten, waarbij ze naar de studenten kunnen luisteren.”

Lukt dat als studenten een felle toon aanslaan in een evaluatie of tijdens een college? Bijvoorbeeld als het om ‘gevoelige’ onderwerpen als zwarte piet of de omstrede Franse auteur Michel Houellebecq gaat? Of wanneer het “n-woord” valt, een voorbeeld uit het rapport waar de studenten over vallen? “Dat is een kwestie van ervaring”, zegt Prinz. “Je moet dan als docent de context helder maken. Maar het is belangrijk om zulke onderwerpen niet te mijden, want kritische analyse van verdeeldheid en extreme posities in de Westerse cultuur is een belangrijk onderdeel van onze opleiding.”

Onderliggende sentimenten

Een week na het versturen van het rapport, half oktober, volgt het stafoverleg. Volgens Cressman zijn er excuses aangeboden aan degenen die zich gekwetst voelden door het rapport of de toon van de mails. “Daarna hebben we een goede discussie kunnen voeren.” Ook Prinz noemt de bijeenkomst “constructief. Als je in gesprek gaat, blijken de verschillen tussen collega's niet zo groot te zijn als ze in mails lijken.” Volgens Schleper toont de situatie ook aan dat er onderliggende sentimenten zijn. “Bijvoorbeeld over werkdruk, of misschien voelt niet iedereen waardering voor hun inspanningen voor de opleiding in het verleden. Dat kan ook in andere discussies, bijvoorbeeld over internationalisering, snel tot polarisatie leiden. We vormen maar een klein

Het FASoS-gebouw aan de Grote Gracht

clubje docenten. Het is belangrijk dat we blijven samenwerken en overleggen.” Opleidingsdirecteur Cressman, die de affaire zo snel mogelijk wil begraven, probeert echter een positiever beeld te schetsen. Hij stelt dat er geen discussie meer is. “Die ligt in het verleden, het probleem is opgelost. Sinds de vergadering heb ik er nauwelijks meer iemand over gehoord. Dat *Observant* er nu over schrijft is wat mij betreft erg jammer, want het kan de discussie opnieuw oprakelen.”

Speelt de discussie over diversiteit ook bij andere opleidingen binnen FASoS? “Op sommige plekken meer dan andere, maar het gesprek wordt overal gevoerd”, zegt bestuurslid Patrick Bijsmans (portefeuille onderwijs). “Het is nu eenmaal een thema dat ook speelt in de maatschappij. Daar kun je niet omheen, net zoals dat bijvoorbeeld geldt voor kunstmatige intelligentie.” Kan dat ook betekenen dat

Geen handboek

het bestuur ingrijpt bij een opleiding, als deze niet divers genoeg is? “Nee, dat zie ik zelf niet snel gebeuren. We laten dat aan de opleidingen zelf. Wel vinden we het belangrijk dat er over diversiteit gesproken wordt.” Al erkent Bijsmans dat dat niet altijd gemakkelijk is. “Bij verandering komt soms ook ongemak kijken. Er zijn genoeg voorbeelden van andere universiteiten

waar zulke discussies snel tot polarisatie hebben geleid. Dat leek hier, met het rapport, ook even te gebeuren. Gelukkig hoor ik van staf dat het vervolg van de discussie voorsnog op een prettigere manier verloopt. Maar het blijft altijd lastig. Als er een handboek voor zou bestaan, zou iedereen dat graag willen hebben.”

nieuws

Scheefgroei bij juridische bachelors

“Het probleem is dat we in Limburg steeds minder 18-jarigen hebben”

De scheve verhouding in studentenaantallen tussen de Nederlandstalige bachelor rechtsgeleerdheid en de Engelstalige European Law School (ELS) baart het faculteitsbestuur zorgen. Ter illustratie: afgelopen september meldden zich zo'n tweehonderd eerstejaars voor Nederlands recht en zeshonderd voor ELS. Dat de Engelstalige bachelor harder groeit, is een proces dat al meer dan tien jaar aan de gang is.

Het dalende animo voor rechtsgeleerdheid is “een landelijke trend”, licht Sjoerd Claessens, vice-decaan onderwijs, toe. “Daarin bewegen we als kleinste rechtenfaculteit van het land mee. Uitzonderingen zijn de coronajaren, toen alle juridische opleidingen meer studenten verwelkomden. Nu zakken we met z'n allen weer terug.”

Het aantal instromers voor de Maastrichtse bachelor rechtsgeleerdheid schommelt volgens de laatste cijfers rond de tweehonderd. Maar decaan Jan Smits wil er heel graag meer. Het is een wens die hij al jaren koestert. Bij zijn aantreden in december 2017 zei hij al dat ingrijpen in de bachelor Nederlands recht “urgent” was om de onevenwichtige verhouding met ELS recht te trekken. Hij kwalificeerde de situatie destijds als “ongewenst. Je wekt daarmee de indruk dat ELS het belangrijkste is.” Maar de faculteit was er, onder andere onder leiderschap van zijn voorganger Hildegard Schneider, blijkbaar niet in geslaagd om meer studenten te trekken voor de Nederlandse bachelor.

Idealen

Onder Smits' decanaat werd de opleiding rigoureuus aangepakt (niet alleen vanwege de teruglopende studentenaantallen, maar ook omdat het curriculum simpelweg ‘onderhoud’ nodig had). Maastricht wilde het ‘anders’ doen dan de andere negen juridische opleidingen in Nederland die eigenlijk allemaal een beetje van hetzelfde deden, zo luidde het verhaal. In september 2020 ging de nieuwe bachelor van start met vakoverstijgend onderwijs, meer projecten, meer formatieve toetsing (het draait om feed-

Foto: Loraine Bodewes

back, niet om cijfers of zakken en slagen) en een grotere verantwoordelijkheid van de student voor het eigen leerproces. Smits, nu terugkijkend: “We spraken studiekeziers in onze marketingcampagne aan op hun idealen. Generatie Z [geboren tussen 1997 en 2012, red.] is veel idealistischer, weten we uit onderzoek. Daar wilden we op inspringen.” Maatschappelijke thema's als duurzaamheid en migratie worden in de herziene opleiding vanuit verschillende (juridische) hoeken besproken.

18-jarigen

Toch heeft de ingreep het tij niet doen keren. Claessens: “Het probleem is dat we hier in Limburg steeds minder 18-jarigen hebben. De laatste twee jaar zien we wel wat meer instromers van boven de rivieren, maar we weten dat het voor scholieren die rechten willen gaan studeren, een enorme drempel is om uit de eigen regio te vertrekken, laat staan om af te zakken naar het zuiden. Je ziet het bij zowat alle juri-

dische opleidingen in Nederland: het grootste deel komt uit de omgeving. De Rotterdamse en Leidse rechtenfaculteiten hebben in dat opzicht geluk, want daar vissen ze de in de grootste vijver met 18-jarigen.”

Internationalisering

Met een *fifty-fifty* verdeling zou het faculteitsbe-

stuur tevreden zijn. In het licht van het nationale internationaliseringsdebat over de verengelsing aan universiteiten (de Universiteit Maastricht noemt zichzelf de meest internationale universiteit van Nederland) en de grote instroom buitenlandse studenten: zou het kunnen dat Nederlanders ‘geen zin’ hebben in de ‘internationale’ sfeer van de Maastrichtse juridische faculteit? Smits weet het niet. “We hebben in tegenstelling tot bijvoorbeeld Utrecht of Leiden een kleine groep studenten Nederlands recht; de meesten kennen elkaar, dat kan ook een voordeel zijn.”

Buurtregio's

Hoe nu verder? “Marketing blijft belangrijk”, zegt Smits. “Het gaat erom hoe je studiekeziers uit de buurtregio's aanspreekt.” In beleidsstukken bij de begroting van 2024, die onlangs in de faculteitsraad werd besproken, staat een opmerking over het “mogelijk invoeren van een of meer nieuwe Nederlandstalige programma's of tracks”. De decaan zegt na te willen denken over een nieuwe Nederlandstalige bachelor. Daarnaast zal het vooral gaan over masters en afstudeerrichtingen.

Numerus fixus

Ook aan de ELS zal waarschijnlijk worden ‘gesleuteld’: het bestuur overweegt het instellen van een numerus fixus, zodat er een beperkt aantal plaatsen is. “Er komen wat zaken bij elkaar die ons tot deze overwegingen brengen”, reageert Claessens. Ruimtegebrek, te veel werk voor de staf, “maar er lijkt ook wel een maximum aan zo'n cohort te zitten wat community betreft - iets wat we altijd hoog in het vaandel hebben. Scheefgroei wordt dan in ieder geval niet schever. “De ideale grootte van de bachelor ELS is nog onderwerp van gesprek.

Wendy Degens

DE MEDEDELINGEN VAN DE UNIVERSITEIT, FACULTEITEN, SERVICECENTRA EN STUDENTEN-ORGANISATIES ZIJN TE VINDEN OP [OBSERVANTONLINE.NL](https://www.observantonline.nl)

paartjes

Voor hetzelfde geld staan de paartjes iedere week ook op internet: www.observantonline.nl

Gezocht een student die eenmaal per week gedurende drie uur ons huis wil schoonmaken tegen een aantrekkelijk uurloon. In Maastricht 06 464 84 165

Paartjes

Lever uw paartjes-advertentie digitaal in, zie www.observantonline.nl Vóór dinsdag 16.00 uur ingeleverde Paartjes verschijnen de donderdag daarop in de krant. De redactie is niet verantwoordelijk voor de inhoud van de Paartjes en behoudt zich het recht voor om zonder opgaaf van reden Paartjes te weigeren.

ieder al NOW

GRATIS

23 nov

19.00 - 21.30 uur

Gespreksdiner over
jouw superkracht:
dankbaarheid!

Waarom is dankbaarheid een superkracht? Hoe werkt dat? Wat kun je ermee? En kun je het leren? Meld je aan en ontdek het samen met je tafelgenoten tijdens dit gezellige (gratis) diner!

Praktische info

Je krijgt: een driegangen-diner inclusief drankjes.

Locatie

Tapijn, Tapijnkazerne 20,
Maastricht

Meer informatie en aanmelden?
Ga naar [iederallnow.nl](https://www.iederallnow.nl)

